

De ministerraad heeft ingestemd met een voorstel om 165 miljoen euro beschikbaar te stellen om scholen gezonder en energiezuiniger te maken. Van het bedrag is 100 miljoen bestemd voor scholen in het primair onderwijs. Dit betekent dat nog geen 17.000 euro beschikbaar is per school waarvan het binnenklimaat ondermaats is. Daarmee kunnen twee tot drie lokalen op een goed kwaliteitsniveau gebracht worden. Wat doen we met de overige lokalen, in de wetenschap dat de luchtkwaliteit in gevangenissen gemiddeld genomen beter is dan in onze scholen?

door ir. G.H. ten Bolscher

100 miljoen voor slecht binnenklimaat primair onderwijs: zo snel mogelijk laten renderen!

Wie herkent niet het beeld van een bedompt en muf ruikend klaslokaal? Is het vreemd dat de leerkracht zijn of haar best moet doen om de aandacht van de leerlingen vast te houden? Onderzoeken laten zien dat in 80% van de basisscholen het binnenmilieu slecht is.

Betere leerprestaties

De gevolgen van een slechte luchtkwaliteit zijn ingrijpend: prikkelbaarheid, oogirritaties, luchtwegirritaties, vermoeidheid, (hardnekige) hoofdpijn en concentratieproblemen. Dat geldt zowel voor leerlingen als leerkrachten! Onderzoek van TNO laat zien dat de leerprestaties lijden onder slecht een binnenmilieu; dat geldt met name voor rekentaken, maar ook bij andere taken ondervinden de leerlingen de gevolgen ervan.

Net genoeg om twee tot drie lokalen per basisschool te kunnen voorzien van een gezond binnenklimaat.

Alle lof dus voor de kabinetsplannen om flink te investeren in scholen. Er zijn echter wat kanttekeningen te plaatsen bij het genereuze aanbod. In 80% van de ruim 7500 basisscholen is de binnenmilieukwaliteit onvoldoende. Voor deze doelgroep is 100 miljoen beschikbaar. Dit betekent dat elke school met een ondermaats binnenmilieu bijna 17.000 euro kan krijgen. Afhankelijk van de omstandigheden kunnen dan twee tot drie lokalen aangepakt worden. Investeren we het geld in de lokalen van de hoogste groepen of juist in die van de kleuters? Een lastig dilemma. De minister van onderwijs onderkent dit en legt een deel van het probleem neer bij de gemeentes.

Co-financiering

Het ministerie hanteert namelijk het uitgangspunt dat de gemeente ook een bijdrage levert (co-financiering). Dat laatste maakt

het nu juist lastig. Lokale overheden worden gedwongen om de broekriem fors aan te halen vanwege tegenvallers aan de inkomstenkant en de extra uitgaven voor de bestrijding van de economische crisis. Ik zie aankomen dat veel gemeenten niet in staat zijn om geld te vinden binnen het gemeentelijke huishoudbudget. Het zou daarom al bijzonder zijn als de gemeenten gezamenlijk ook 100 miljoen willen en kunnen vrijmaken voor de basisscholen. Dan kunnen weer twee of drie lokalen extra aangepakt worden. Als dit al lukt, blijven nog steeds minimaal twee tot drie lokalen over met een slecht binnenmilieu. Wat doen we daarmee?

Houdbaarheidsdatum

Om de beschikbare middelen maximaal te gebruiken, moeten gemeenten een visie hebben op de scholenhuisvesting tussen nu en bijvoorbeeld 2020. Veel gemeenten beschikken al wel over een zogenaamd Integraal Huisvestingsplan (IHP). Op basis van een goed en gedragen IHP kunnen op strategische gronden scholen geselecteerd worden waar de nood het hoogst is. Als het scholen zijn die op de nominatie staan om gesloopt of ingrijpend gerenoveerd te worden, kan de keuze gemaakt worden om met eenvoudige (en dus minder kostbare) maatregelen de ergste problemen te verbeteren, waardoor een redelijk binnenmilieu ontstaat. Hierdoor komt extra geld beschikbaar voor andere scholen die een veel langere 'houdbaarheidsdatum' hebben. Waarschijnlijk is er dan nog niet voldoende budget beschikbaar. Hoe lossen we dit op?

Lokaal investeringsfonds

Een beperkt budget mag niet de reden zijn dat leerlingen en leerkrachten in een ongezond schoolgebouw moeten bivakkeren. Het moet toch mogelijk zijn om op lokaal of regionaal niveau fondsen vrij te maken om de binnenmilieukwaliteit en de energieprestaties van schoolgebouwen zo snel mogelijk te verbeteren? Een soort lokaal maatschappelijk investeringsfonds waar organisaties financiering voor beschikbaar stellen. Gemeenten kunnen bijvoorbeeld een deel van de opbrengsten van de verkoop van aandelen Nuon of Essent

hiervoor inzetten of financiering beschikbaar stellen vanuit initiatieven om lokale duurzame energiebedrijven te initiëren. Bedrijven zouden hun betrokkenheid bij maatschappelijk verantwoord ondernemen zichtbaar kunnen maken door te participeren in een lokaal investeringsfonds.

Impuls

Deze fondsen bieden scholen de mogelijkheid om een aanvullende financiering te krijgen voor de resterende lokalen en daarmee is het 'gat' van de laatste twee tot vier lokalen gedicht. Deze aanvullende financiering kan bijvoorbeeld in een jaar of tien weer terugbetaald worden dankzij lagere energielasten en lagere personeelskosten, omdat leerkrachten ook minder snel ziek worden in een gezonde school. Het zal niet gemakkelijk zijn om de voordelen direct te vertalen in harde euro's, maar het is wel de moeite waard om daarmee een structureel probleem op te lossen. Na die periode komen de financiële voordelen ten goede aan de school en krijgen de financiers hun geld terug of kunnen er andere nuttige investeringen meer aangezwengeld worden. Met deze aanpak krijgen scholen snel de beschikking over een gezonder en energiezuiniger gebouw, dat generaties lang een positieve invloed heeft op de leerprestaties en de exploitatielasten. Tegelijkertijd krijgt de bouwwereld, die nadrukkelijk de gevolgen van de economische tegenwind ervaart, op korte termijn een forse positieve impuls. Waar wachten we nog op om de 100 miljoen van het kabinet zo snel mogelijk te laten renderen? ■

Ir. G.H. ten Bolscher is werkzaam bij DWA installatie- en energieadvies